

instituut voor
oorlogs-, holocaust-
en genocidestudies

1 Hinke Piersma en Marleen van den Berg, *Ontrechting & rechtsherstel. Het Rotterdamse gemeentebeleid inzake ontrechting en rechtsherstel van Joodse oorlogsslachtoffers 1940-1950* (juni 2020). Raadpleegbaar online: <https://www.niod.nl/nl/rapport-%E2%80%98ontrechting-en-rechtsherstel%E2%80%99-rotterdam>

Richting van het onderzoek

Het NIOD ziet interessante mogelijkheden om de gemeente Enschede in de context van bezetting, bevrijding en nasleep te onderzoeken. Specifiek zou bijvoorbeeld kunnen worden gekeken naar het feit dat in Enschede een relatief hoog percentage Joden de oorlog overleefde (de Twentse paradox). Hoe is dit te verklaren? Wat was de rol van de Joodse Raad in Enschede in dit verband. En hoe verhiel de Joodse Raad van Enschede tot Joodse Raden elders in Nederland? Wat was de rol van het verzet? En wat was de houding van lokale bestuurders? Hoe verging het met andere door de Duitse bezetter vervolgte groepen? Wat zien we aan dynamiek en interactie tussen de verschillende actoren.

In bredere zin zou het in dit onderzoek kunnen gaan over de Joodse gemeenschap en de mate van integratie binnen de niet-Joodse gemeenschap. Een biografische benadering leent zich hier goed voor. Ook in Enschede valt nog veel kennis te vergaren over Joodse families en de rol die ze binnen de (sociaaleconomische) gemeenschap vervullen. Dat geldt tevens voor het feit dat Enschede in een grensregio ligt waar de dynamiek en sociale interactie haar eigen bijzondere kenmerken heeft. Het is daarom van belang ook de jaren na de machtsovername van Hitler in 1933 te betrekken in het onderzoek.

Het NIOD meent dat onderzoek naar de gemeente Enschede een belangrijke toegevoegde waarde heeft voor de kennis over lokale gemeenschappen en het lokale bestuur in crisis en bezetting. Met een promotieonderzoek wordt bovendien een maatschappelijk vraag (de rol van het lokale bestuur inzake roof, ontrechting en rechtsherstel) gecombineerd met het opleiden van een (jonge) wetenschapper.

Hinke Piersma
(hoofd Afdeling Onderzoek, NIOD)

Een instituut van de
Koninklijke Nederlandse
Akademie van
Wetenschappen